

Secció I. Disposicions generals

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT I TERRITORI

1955***Ordre del conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori de 29 de gener de 2013 per la qual s'aprova el Plec de condicions de la indicació geogràfica protegida Illes Balears***

L'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 24 d'octubre de 2006 per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la indicació geogràfica "Illes Balears" en vins de taula amb dret a la menció tradicional "vi de la terra" i la modificació posterior mitjançant l'Ordre de la consellera de d'Agricultura i Pesca de 19 de juny de 2007 s'aprovaren en el marc del Reglament (CE) 1493/1999 del Consell, de 17 de maig, pel qual s'establia l'organització comuna del mercat vitícola.

El Reglament (CE) 1234/2007 del Consell, de 22 de octubre, pel qual es crea una organització comuna de mercats agrícoles i s'estableixen disposicions específiques per a determinats productes agrícoles (Reglament únic per a les OCM), va crear una nova organització comuna de mercats agrícoles. Posteriorment es va emprendre també una reforma en el sector vitivinícola amb l'aprovació del Reglament (CE) 479/2008 del Consell, de 29 d'abril, pel qual s'estableix l'organització comuna del mercat vitivinícola.

El Reglament (CE) 491/2009 del Consell, de 25 de maig, va suposar una important modificació del Reglament (CE) 1234/2007 del Consell, de 22 d'octubre, perquè incorporà tot el sector vitivinícola a l'organització comuna de mercats única, procés iniciat amb el Reglament (CE) 479/2008 del Consell, de 29 d'abril. El Reglament (CE) 607/2009 de la Comissió, de 14 de juliol, modificat posteriorment pels Reglaments (UE) 401/2010 de 7 de maig, i 538/2011 d'1 de juny, va establir determinades disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 479/2008 pel que fa a les denominacions d'origen i indicacions geogràfiques protegides, als termes tradicionals, a l'etiquetatge i a la presentació de determinats productes vitivinícoles. El Reglament d'execució (UE) 670/2011 de la Comissió, de 12 de juliol, modifica aquest Reglament i conclou la reforma legislativa en matèria vitivinícola.

L'article 118 vicies del Reglament (CE) 1234/2007 estableix que perdran la protecció les denominacions de vins respecte de les quals no es presenti l'expedient tècnic i les decisions nacionals d'aprovació al més tard el dia 31 de desembre de 2011. Així, per conservar la indicació geogràfica protegida "Illes Balears" per als vins, correspongué redactar un plec de condicions segons indica l'article 118 quarter del Reglament (CE) 1234/2007 i presentar-lo abans del dia 31 de desembre de 2011, cosa que es va fer el 19 de desembre de 2011.

En l'àmbit estatal, la normativa es troba continguda bàsicament en la Llei 24/2003, de 10 de juny, de la vinya i del vi i en el desplegament posterior mitjançant el Reial decret 1126/2003, de 5 de setembre, pel qual s'estableixen les regles generals d'utilització d'indicacions geogràfiques i de la menció tradicional "Vi de la terra" en la designació dels vins de taula elaborats a Espanya, el qual atribueix a les comunitats autònomes l'establiment de les normes per a la utilització de la menció tradicional "vi de la terra" quan vagi acompanyada d'una indicació geogràfica inclosa íntegrament en el seu territori; el Reial decret 1335/2011, de 3 d'octubre, pel qual es regula el procediment per a la tramitació de les sol·licituds d'inscripció de les denominacions d'origen protegides i de les indicacions geogràfiques protegides en el registre comunitari i l'oposició a aquestes, i el Reial decret 1363/2011, de 7 d'octubre, pel qual es desplega la reglamentació comunitària en matèria d'etiquetatge, presentació i identificació de determinats productes vitivinícoles.

Atès que la reglamentació que s'ha d'adaptar es va aprovar mitjançant una ordre (l'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 24 d'octubre de 2006, modificada per l'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 19 de juny de 2007), d'acord amb el principi de jerarquia normativa, correspon derogar-la mitjançant una ordre i publicar el nou plec de condicions d'acord amb la normativa comunitària.

Segons la disposició addicional primera del Reial decret 1335/2011, de 3 d'octubre, pel qual es regula el procediment per a la tramitació de les sol·licituds d'inscripció de les denominacions d'origen protegides i de les indicacions geogràfiques protegides en el registre comunitari i l'oposició a aquestes, els plecs de condicions de les denominacions vinícoles preexistents esmentades en l'article 118 vicies del Reglament (CE) 1234/2007, s'han de publicar en una pàgina web oficial.

L'article 30.43 de la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, estableix que la Comunitat Autònoma té la competència exclusiva en matèria de denominacions d'origen i altres indicacions de procedència relatives als productes de la comunitat autònoma, títol competencial que legitima l'aprovació d'aquesta norma atès el que estableix l'article 58.1 de l'Estatut.

Mitjançant el Decret 10/2011, de 18 de juny, del president de les Illes Balears, es va determinar la composició del Govern i es va establir l'estructura de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Aquest procés es va completar mitjançant l'aprovació del

Decret 12/2011, de 18 de juny, del president de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Per tot això, en virtut del que estableix l'article 38.2 b de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, segons el qual els consellers poden dictar disposicions reglamentàries en les matèries pròpies dels seus departaments quan ho autoritzi una llei o un decret del Govern, i atesa l'autorització per dictar disposicions de desplegament de la normativa europea i estatal referida al sector vitivinícola que em concedeix el Decret 11/2002, de 25 de gener, d'autorització al conseller d'Agricultura i Pesca per a l'aprovació de normativa en determinades matèries vitivinícoles, a proposta de la Direcció General de Medi Rural i Marí, una vegada consultats els sectors afectats, vist el dictamen del Consell Econòmic i Social i havent escoltat el Consell Consultiu, dicta la següent

ORDRE

Article 1

Objecte

L'objecte d'aquesta Ordre és aprovar el plec de condicions de la indicació geogràfica protegida "Illes Balears", annex a aquesta Ordre.

Article 2

Obligacions

1. Abans d'iniciar l'activitat, i abans de començar cada verema, totes les persones físiques o jurídiques que hagin d'elaborar o embotellar vi de taula amb la indicació geogràfica protegida "Illes Balears", ho han de comunicar per escrit a la Direcció General de Medi Rural i Marí.
2. Els elaboradors han de comprovar que el raïm destinat a vi de la indicació geogràfica protegida "Illes Balears" s'ajusta als requisits de l'annex, i en el cas que no sigui així, no l'han de destinar a elaborar vi amb indicació geogràfica protegida "Illes Balears".
3. Totes les partides de vi s'han de sotmetre a anàlisis químiques i organolèptiques per comprovar que es compleixen els requisits que s'exigeixen en l'apartat 2 de l'annex.

El celler ha de conservar les dades analítiques de cadascuna de les partides durant els quatre anys següents a la comercialització.

4. Els elaboradors han de disposar de les proves documentals que acreditin que totes les partides de vi que es posin en el mercat sota la indicació geogràfica protegida "Illes Balears" compleixen tots els requisits d'aquesta Ordre.
5. Els cellers que elaborin, emmagatzemin a l'engròs o envasin vi amb indicació geogràfica protegida "Illes Balears" han de dur una comptabilitat específica i separada per a aquests vins, en la qual s'han d'anotar i justificar les mencions que s'hagin d'utilitzar en la presentació i en la comercialització.
6. Com a màxim el 30 de novembre de cada any els elaboradors de vi amb indicació geogràfica protegida "Illes Balears" han de presentar a la Direcció General de Medi Rural i Marí, en un imprès normalitzat, una declaració de producció de vins amb destinació a la indicació geogràfica protegida "Illes Balears" en la qual ha de constar la informació següent: el volum de vi elaborat, la quantitat de raïm utilitzat, el viticultor, la varietat de raïm, el polígon i la parcel·la de procedència i les entrades de mosts i vins procedents d'altres elaboradors de vi amb indicació geogràfica protegida "Illes Balears".
7. Anualment, durant el primer mes de l'any, els elaboradors o embotelladors de vi amb indicació geogràfica protegida "Illes Balears" han de presentar a la Direcció General de Medi Rural i Marí una declaració en un imprès normalitzat d'existències, producció i comercialització de vi de la indicació geogràfica protegida "Illes Balears".
8. La persona titular del celler és responsable que el vi que subministra sota la indicació geogràfica protegida "Illes Balears" compleix totes les exigències d'aquesta norma i, en particular, les que fan referència a l'origen, a les varietats del raïm utilitzat, als requisits de producció i d'elaboració i a les característiques químiques i organolèptiques.

Article 3

Sistema de control

Els operadors interessats a utilitzar la menció "Illes Balears" s'han de sotmetre al sistema de control següent:

1. Han de sol·licitar a la Direcció General de Medi Rural i Marí, per escrit i en un imprès normalitzat, la numeració oficial de control que ha de figurar en l'etiquetatge.
2. A la sol·licitud de numeració han d'adjuntar els resultats analítics dels paràmetres regulats a l'apartat 2 a de l'annex, del vi envasat o preparat per envasar, signats per un tècnic competent
3. En l'etiquetatge dels envasos de vi "Illes Balears" ha de figurar la numeració oficial de control assignada per la Direcció General de Medi Rural i Marí, de manera indeleble i que sigui fàcilment visible i llegible.
4. Els operadors han d'anotar en els registres vitivinícoles propis la numeració oficial de control assignada a cada partida el mateix dia que s'etiquetin els envasos.

Article 4

Règim sancionador

Les infraccions del que es disposa en aquesta Ordre s'han de sancionar d'acord amb el que estableixen la Llei 24/2003, de 10 de juliol, de la vinya i el vi, i la Llei 1/1999, de 17 de març, de l'Estatut dels productors i industrials agroalimentaris de les Illes Balears.

Disposició transitòria única

Els vins elaborats abans de l'entrada en vigor d'aquesta Ordre que s'ajustin a l'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 24 d'octubre de 2006 per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la indicació geogràfica "Illes Balears" en vins de taula amb dret a la menció tradicional "vi de la terra", es poden comercialitzar fins que se n'exhaureixin les existències.

Disposició derogatòria única

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang que aquesta Ordre, o d'un rang inferior, que s'oposin al que estableix aquesta norma, i expressament les ordres següents:

Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 24 d'octubre de 2006 per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la indicació geogràfica "Illes Balears" en vins de taula amb dret a la menció tradicional "vi de la terra".

Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 19 de juny de 2007 per la qual es modifica l'Ordre de 24 d'octubre de 2006 per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la indicació geogràfica "Illes Balears" en vins de taula amb dret a la menció "vi de la terra".

Disposició final primera

Es faculta la directora general de Medi Rural i Marí perquè adopti les mesures i dicti els actes administratius que consideri necessaris per executar aquesta Ordre.

Disposició final segona

D'acord amb l'article 32 de la Llei 24/2003, aquesta disposició s'ha de comunicar al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient perquè la publiqui en el Butlletí Oficial de l'Estat i la comuniqui a la Comissió Europea.

Disposició final tercera

D'acord amb la disposició addicional primera del Reial decret 1335/2011, de 3 d'octubre, pel qual es regula el procediment per a la tramitació de les sol·licituds d'inscripció de les denominacions d'origen protegides i de les indicacions geogràfiques protegides en el registre comunitari i l'oposició a aquestes, es publica el Plec de condicions a què es refereix l'annex d'aquesta disposició a la pàgina web

<http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?mkey=M63&cont=688&&lang=es>.

Disposició final quarta

Aquesta Ordre entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Palma, 29 de gener de 2013

El conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Gabriel Company Bauzá

Annex

1. Nom a protegir

“Illes Balears”

Indicació geogràfica protegida

2. Descripció del vi

Amb la indicació geogràfica protegida Illes Balears s'emparen els vins negres, rosats i blancs, amb les característiques analítiques i organolèptiques següents:

2.a Característiques analítiques:

Paràmetre	Vi		
	Blanc	Rosat	Negre
Grau alcohòlic adquirit (% vol)	10,5	11,0	11,5
Grau alcohòlic total (% vol)	10,5	11,0	11,5
Acidesa total (g/l àcid tartàric)	4,5	4,5	4,5
Acidesa volàtil ⁽¹⁾ (g/l àcid acètic)	0,80	0,80	0,80
Anhídrid sulfurós total (mg / l)			
vins 5 (g/l glucosa i fructosa)	200	250	200
vins > 5 (g/l glucosa i fructosa)	250	150	200
Sucres reductors (g/l glucosa i fructosa)			
vins secs	4	4	4
vins semisechs	12	12	12
vins semi dolços	45	45	45
vins dolços	>45	>45	>45

(1) Excepte en els vins sotmesos a un procés d'envelliment superior a un any de durada: 0,86 g/l incrementada en 0,06 grams per cada grau d'alcohol que superi els 11,0 graus

2.b Principals característiques organolèptiques:

Els vins aptes per a la comercialització són vins nets, amb aromes franques identificatives de les varietats del raïm de procedència.

Els vins blancs són de color groc pàlid a daurat; aromàtics, hi predominen les aromes de fruitals o florals, equilibrats, amplis i frescos.

Els vins rosats són de color rosa pàl·lid a rosa ataronjat, brillants i transparents, amb predomini de les aromes primàries.

Els vins negres són de capa elevada, amb una aroma potent i rics en tanins. La fase aromàtica es caracteritza per la presència de fruites vermelles. En boca són rodons i amb cos.

3. Pràctiques enològiques específiques

Les pràctiques de cultiu de les vinyes destinades a produir vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears són les tradicionals que tendeixen a aconseguir veremes de la millor qualitat.

La densitat de plantació de les vinyes és com a màxim de 5.500 ceps per hectàrea.

La graduació alcohòlica volumètrica natural mínima del raïm destinat a elaborar vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears és de 10% vol. per a les varietats blanques i del 10,5% vol. per a les varietats negres.

Les pràctiques d'elaboració es porten a terme de manera controlada, amb l'objectiu que el vi resultant mantingui els atributs fisicoquímics i organolèptics característics de la indicació geogràfica protegida Illes Balears. En aquest sentit, s'apliquen les pressions adequades per a l'extracció del most i la separació de les pinyolades, de manera que el rendiment no sigui superior a 70 litres de vi per cada 100 kg de verema.

De manera excepcional, en determinades campanyes i motivadament l'autoritat competent podrà incrementar el rendiment fins a 74 litres de vi per cada 100 kg de verema.

4. Demarcació de la zona geogràfica

L'àrea de producció, elaboració i embotellat dels vins emparats amb la indicació geogràfica "Illes Balears", comprèn totes les illes que conformen la comunitat autònoma de les Illes Balears.

A la imatge següent es representa la situació en el continent Europeu.

Figura 1. Situació de les Illes Balears

(Vegueu-ne l'imatge 1 al final del document)

Les Illes Balears estan situades en el Mar Mediterrani, al costat de la costa oriental de la Península Ibèrica, entre els paral·lels 40°05'44" N i 38°38'32" N i els meridians 1°17'23" i 3°50'23". Ocupa una extensió de 4.992 Km² i l'integra les illes següents: Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera, Cabrera, i diversos illots.

El conjunt d'illes que conformen la comunitat autònoma s'emmarquen dins de la zona vitícola CIII.B, d'acord amb la classificació establerta a l'apèndix de l'annex XI ter del Reglament (CE) 1234/2007 de 22 d'octubre de 2007, pel qual es crea una organització comuna de mercats agrícoles i s'estableixen disposicions específiques per a determinats productes agrícoles (Reglament únic per a les OCM).

5. Rendiment màxim per hectàrea

Les produccions màximes per hectàrea són les següents:

	kg de raïm/ha	hL de vi/ha
Varietats blanques	11.000	77,00
Varietats negres	10.000	70,00

En el cas d'aplicar l'increment excepcional de rendiment que preveu l'apartat 3, les produccions màximes seran de 81,40 hL de vi per hectàrea per a les varietats blanques, i 74 hL de vi per hectàrea per a les varietats negres.

6. Varietats de raïm de les quals procedeixen els vins

Les varietats de vinya utilitzades per a l'elaboració de vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears procedeixen exclusivament de les següents varietats de l'espècie *Vitis vinifera*:

- Raïm negre: manto negre, cabernet sauvignon, callet, fogoneu, merlot, monastrell, sirà, ull de llebre i pinot negre.
- Raïm blanc: prensal, chardonnay, macabeu, malvasia aromàtica, moscatell d'Alexandria, moscatell de gra menut, parellada, riesling, sauvignon blanc i viognier.

7. Vincle amb l'àrea geogràfica

El vincle de la indicació geogràfica protegida Illes Balears amb el medi es deu fonamentalment a les característiques diferencials del vi, que n'han afavorit la reputació.

Les característiques químiques i organolèptiques específiques del vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears les ha impreses el medi geogràfic al llarg dels anys. El vincle amb la zona de producció ha donat lloc a un vi diferenciat i apreciat, cosa que n'ha afavorit la reputació.

Les aromes franques i afruitades, el cos i l'equilibri són característiques organolèptiques que marquen el caràcter del vi de les Illes Balears, i són matisos deguts fonamentalment al medi geogràfic. Pel que fa a la composició química del vi amb indicació geogràfica protegida, destaca la riquesa alcohòlica i la baixa acidesa volàtil com a elements deguts per les característiques de la zona de producció i elaboració.

7. a Descripció de la reputació

El vi amb la indicació geogràfica protegida Illes Balears gaudeix de reputació com a resultat de la importància que han tingut la producció i comercialització de vi a les illes al llarg de la història. Les característiques organolèptiques diferenciades del vi han permès reconèixer-ne la qualitat i per tant, li han aportat la reputació de la qual gaudeix.

Es troben múltiples testimonis que evidencien la reputació del vi de les Illes Balears en documents històrics, des dels inicis de l'activitat vitivinícola fins a l'actualitat.

El cultiu de la vinya, l'elaboració i el consum de vi tenen una gran tradició a les Illes Balears. Possiblement l'activitat vitivinícola s'inicia a les Illes Balears al segle VII aC, durant la presència dels fenicis. En l'etapa d'ocupació romana es va produir l'expansió i el desenvolupament del cultiu. Les primeres referències documentades de l'elaboració i qualitat dels vins de la zona, daten del segle I de l'era cristiana. Gai Plini, qui va exercir de procurador romà a Hispania al voltant de l'any 73 dC, en l'obra *Historiae Naturalis*, llibre XIV compara els vins de Balears amb els millors d'Itàlia.

Durant la dominació àrab, el cultiu de la vinya no va desaparèixer, es va continuar conreant, fins i tot es va millorar amb els sofisticats sistemes de regadiu inventats pels àrabs.

Durant l'edat mitjana, cal destacar que al segle XIV el rei i el capítol catedralici posseïen els seus propis cellers, i durant els segles XV i XVI el cultiu de la vinya va proporcionar ocupació a gairebé la totalitat dels habitants del municipi d'Inca i voltants.

Al segle XVIII la vinya va viure una època de prosperitat, i va passar d'una producció de 88.000 hl l'any 1777 a 335.331 hl l'any 1802. El 1513 Alonso de Herrera, reconegut enginyer agrònom i escriptor, publicà *Agricultura General* què descriu "els vins que corren actualment en el comerç en l'àmbit mundial", i destaca: "Els vins de Balears conserven la seva fama des del temps dels romans".

El 1862 va aparèixer la plaga de la fil·loxera a França, gran consumidora de vi. Per això, França es veié obligada a la importació massiva de vins (d'Espanya i d'Itàlia) per poder atendre la demanda interna. Aquest fet va accelerar la implantació de vinya a totes les illes, i entre el 1865 i el 1890 es va aconseguir el període de màxima esplendor de la producció de vi a les Illes Balears.

El segle XIX varen tenir lloc grans exportacions de vins de les Illes Balears a França. L'any 1891 en van embarcar, des dels ports de Palma, Porto Colom i Alcúdia, un total de gairebé 50 milions de litres, principalment en direcció a França i a la Península.

El reconeixement de la qualitat a nivell exterior del vi de les "Illes Balears" es va posar de manifest durant el segle XIX, amb motiu de la celebració de diferents exposicions universals. O. Giralt (1990) destaca que a l'exposició Universal de Londres (1862) diversos vins de Balears van rebre mencions honorífiques.

A partir de l'any 1910, es van millorar els sistemes de cultiu i les tècniques d'elaboració vitivinícola a les Illes Balears, gràcies a l'activitat de l'estació enològica de Felanitx. N'és prova d'això que el 1935 García de los Salmones (reconegut expert en enologia d'aquell moment) constatava les millores introduïdes: "La vinificació en totes les illes s'ha perfeccionat d'una manera manifesta, gràcies a l'estació enològica de Felanitx, i s'han obtingut, així, bons vins" (Binimelis, 1990).

En la dècada dels anys 90 els viticultors i vinicultors de les Illes Balears varen dedicar els seus esforços a obtenir una millora de la qualitat del vi. La major atenció i cura dels cultius, com també la renovació tecnològica dels cellers, van fer d'aquest període un dels millors moments del sector a Balears.

Els vins de les Illes Balears han aconseguit unes característiques singulars, una elevada qualitat i una personalitat reconeguda, que els ha permès obtenir importants valoracions dels experts:

- La Guia Todovino en els anys 2007 i 2008 inclou diversos vins de les "Illes Balears" entre els vins excepcionals.
- La Guia Peñin 2007 atorga a diversos vins de les "Illes Balears" la qualificació de vi excel·lent, amb puntuacions iguals o superiors a 90

punts.

- La guia de la Unió d'Associacions Espanyoles de Sommeliers, inclou nou vins de la terra "Illes Balears" entre la selecció de vins de 2005.

Cal considerar com a molt significativa la magnitud dels reconeixements obtinguts, tenint en compte la baixa producció de la indicació geogràfica protegida Illes Balears si la comparem amb altres denominacions d'origen i indicacions geogràfiques protegides (15 ha de vinya i 479 hl de vi el 2010).

Una prova indirecta més de l'àmplia expansió, la reputació i el prestigi d'aquest vi amb la indicació geogràfica protegida Illes Balears, consisteix a analitzar la freqüència de referències que trobam a Internet relatives al vi de les Illes Balears. Així, per exemple, la recerca a través de Google, el 7 d'abril de 2011, de "vi de les Illes Balears" i el seu equivalent en castellà "vino de las Islas Baleares" mostra un total de 92.400 resultats; principalment pàgines gastronòmiques, guies turístiques, pàgines especialitzades en vins, etc.

7.b Característiques de la zona geogràfica (factors naturals i humans)

Les Illes Balears reuneixen unes condicions edafoclimàtiques ideals per al cultiu de la vinya i l'elaboració de vi, que li imprimeixen els trets diferencials d'aquest vi.

La diferenciació del vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears es deu al medi geogràfic, compost pels seus elements naturals i humans, que han permès el manteniment de la tradició vitivinícola de les illes i aconseguir la reputació del vi de les Illes Balears.

Els sòls agrícoles destinats a la producció de raïm sota la indicació geogràfica protegida Illes Balears, en general són rics en sediments calcaris i arenos de sílice vermelles que donen lloc a sòls bruns o vermelloso. El pH és alcalí amb valors compresos entre 8,1 i 8,8 mentre que el contingut en matèria orgànica es situa entre un 1% i un 2%.

A les Illes Balears no hi ha cursos d'aigua permanents; les aigües corrents són esporàdiques i es canalitzen a través dels torrents. Dues són les causes d'aquesta parquedat de les aigües corrents, les poques precipitacions i una constitució rocosa que dificulta la filtració. En realitat, les aigües subterrànies constitueixen el principal recurs hídric disponible, tot i que la pressió antròpica sobre l'aigua l'ha convertida en un bé escàs, regulat i controlat.

El clima de les Balears és típicament mediterrani, amb variacions tèrmiques poc notables a causa de la influència marítima. La major part de les illes tenen una temperatura mitjana anual de 17°C aproximadament. Les gelades són excepcionals, només en els dies més freds de l'hivern pot arribar a gelar suaument. L'amplitud tèrmica anual de les temperatures mitjanes mensuals es troba al voltant dels 13°C.

La zona de producció, per la situació, presenta una exposició a la radiació solar relativament alta en comparació amb la resta d'Europa, amb una mitjana de 2.800 hores de sol a l'any. Aquest elevat nombre d'hores de sol i la sequedat estival tenen una influència significativa sobre la maduració i composició del raïm, ja que afavoreixen el procés de maduració i el contingut en polifenols.

El clima temperat amb poca variació tèrmica, elevada insolació i baixa pluviometria, durant els mesos d'estiu, són característiques de la zona de producció i repercuteixen de manera significativa en els trets diferencials del vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears.

Els mesos d'estiu, que coincideixen amb l'època de maduració del raïm, es caracteritzen per la baixa pluviometria, les altes temperatures i l'elevada insolació. Tot això repercuteix en una acceleració considerable del procés de maduració i en la millora del potencial enològic. Cal destacar que la verema s'inicia en les primeres setmanes del mes d'agost.

El factor humà es posa de manifest en la tasca continuada de selecció i conservació de les varietats especialment adaptades a les condicions agroclimàtiques, duita a terme pels agricultors al llarg de generacions. Aquesta dedicació ha donat com a resultat un producte extraordinàriament lligat al medi, amb unes qualitats organolèptiques excel·lents.

Juntament amb les tasques de selecció, cal destacar els coneixements ancestrals dels agricultors en la determinació de les millors parcel·les per a la producció i tècniques de cultiu. D'altra banda, en la tasca de la verema la formació dels productors és clau, ja que en moltes ocasions es fa manualment i en diverses passades i permet escollir el moment idoni de recol·lecció i selecció dels raïms per a la posterior elaboració del vi.

7.c Interacció

Gràcies a l'especificitat que li ha transmès la zona de producció, el vi amb la indicació geogràfica protegida Illes Balears ha adquirit la reputació de la qual gaudeix, tal com ha quedat acreditat. Aquesta reputació, que es manté en l'actualitat, es deguda a determinades característiques organolèptiques i químiques que tenen un vincle directe amb la zona geogràfica:

- L'elevada insolació, les altes temperatures i la baixa pluviometria donen lloc a un estrès hídric, fet que implica l'obtenció de mosts amb un color d'intensitat elevada a causa d'una major concentració de polifenols. A un estudi elaborat a la Universitat de les Illes Balears l'any 2010 es constata que els mosts de les varietats merlot i moscatell de les Illes Balears presenten un major contingut en polifenols que els que

s'obtenen en altres zones vitícoles de la península Ibèrica.

- Els sòls de base calcària i les característiques climàtiques descrites a l'apartat anterior propicien les condicions idònies per obtenir vins amb una intensitat aromàtica i una graduació alcohòlica òptimes.
- El factor humà influeix de manera decisiva en les pràctiques culturals per permetre obtenir vins amb les característiques organolèptiques que es descriuen en l'apartat 2. És d'especial importància l'experiència del viticultor per decidir el moment òptim de la verema que propiciï l'obtenció d'un vi amb un elevat contingut en polifenols i compostos aromàtics.
- Pel que fa a la influència del factor humà a l'etapa d'elaboració i envelliment del vi de les Illes Balears, els viticultors de la indicació geogràfica protegida apliquen tècniques enològiques idònies per obtenir vins brillants, amb capa, rodons, amb cos i amb una acidesa volàtil baixa.

8. Requisits aplicables

- Reglament CE 1234/2007, del Consell de 22 d'octubre de 2007, pel qual es crea una organització comuna de mercats agrícoles i s'estableixen disposicions específiques per a determinats productes agrícoles (Reglament únic per a les OCM).
- Llei 24/2003, de 10 de juliol, de la vinya i el vi.
- Llei 1/1999, de 17 de març, de l'Estatut dels productors i industrials agroalimentaris de les Illes Balears.

Els cellers que elaboren o embotellen vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears han de complir els requisits addicionals següents:

a) Embotellat en origen: el vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears únicament es pot comercialitzar embotellat en origen. Aquesta limitació s'estableix com una mesura necessària per a la protecció de la propietat industrial i comercial de la indicació geogràfica protegida Illes Balears i està totalment justificada pels motius següents:

- Millor garantia de traçabilitat i de control:

El vi, pel fet de ser un producte líquid, és susceptible de ser barrejat amb altres vins, de manera que si es permet l'envasament del vi fora de la zona delimitada, es posa en perill la garantia d'origen del vi emparat.

- Millor protecció de la qualitat del vi i, en conseqüència, de la seva reputació, la responsabilitat de la qual assumeixen els operadors plenament i col·lectivament:

El fet que l'envasament es realitzi en la zona geogràfica de producció contribueix, de manera decisiva, a la protecció de les característiques particulars i de la qualitat del vi de les Illes Balears. Permet confiar als productors i a l'estructura de control l'aplicació i el control de les normes relatives a l'envasament del vi. Aquests col·lectius tenen els coneixements i la tècnica necessària, com també un interès primordial en la conservació de la reputació adquirida, l'aplicació i el control de totes les normes relatives a l'embotellament.

El fet que les Balears siguin un conjunt d'illes, implica que el transport a granel de vi a zones externes a la zona de producció, suposi una o diverses travessies marítimes, de durada considerable. Aquest fet pot posar en perill el manteniment de la qualitat final del producte, ja que és difícil garantir que tingui lloc en les condicions adequades.

La mera coexistència de dos processos d'embotellament diferents, dins o fora de la zona de producció, amb el control sistemàtic efectuat per aquesta col·lectivitat o sense, podria reduir el crèdit de confiança del qual gaudeix el vi de les Illes Balears entre els consumidors, convençuts que totes les etapes de producció, elaboració i envasament d'un vi amb la indicació geogràfica protegida Illes Balears s'efectuen sota el control i la responsabilitat de la col·lectivitat beneficiària d'aquesta indicació geogràfica protegida.

b) Els cellers que elaboren o embotellen vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears només poden elaborar, emmagatzemar o manipular raïms, mosts i vins obtinguts de raïms procedents de la zona de producció de la indicació geogràfica protegida. Està permès l'emmagatzematge de vins d'altres procedències únicament si es reben embotellats, precintats i etiquetats. Aquesta limitació està totalment justificada per garantir l'origen i la qualitat del vi.

c) A tots els envasos en l'etiquetatge dels quals s'utilitzi la menció Illes Balears ha de figurar un nombre oficial de control, assignat per l'organisme de control, com a garantia que el vi compleix tots els requisits que s'estableixen en el Plec de condicions.

d) Les mencions tradicionals facultatives que poden utilitzar els vins són les següents:

- "Vi de la terra" per substituir "indicació geogràfica protegida" en la denominació de venda del vi.
- Añejo: vi envellit durant un període mínim de 24 mesos en total, en botes de roure d'una capacitat màxima de 600 litres o en botella.
- Noble: vi envellit durant un període mínim de 18 mesos en total, en botes de roure d'una capacitat màxima de 600 litres o en botella.
- Vell: vi envellit 36 mesos, amb un marcat caràcter oxidatiu a causa de l'acció de la llum, l'oxigen, la calor o el conjunt d'aquests factors.

e) En l'etiquetatge dels vins de la indicació geogràfica protegida, facultativament, es pot incloure el logotip que es descriu en l'annex I.

9. Control

a Autoritat de control

Nom: Direcció General de Medi Rural i Marí
Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Govern dels Illes Balears
Adreça: C. dels Foners, núm. 10
07006 Palma
Mallorca (Illes Balears)
ESPANYA
Telèfon: +34 971 17 61 00
Fax: +34 971 17 72 75

b Tasques de control

Abast del controls

1. Anàlisis químiques: L'organisme de control ha de verificar que l'operador realitza anàlisis químiques de totes les partides de vi per comprovar que compleixen els requisits que s'estableixen al punt 2 d'aquest Plec de condicions. L'òrgan de control ha d'assignar una enumeració de control a les partides que s'ajustin als paràmetres definits, les partides que no compleixin els requisits analítics no obtindran número de control i no es poden comercialitzar sota la indicació geogràfica protegida Illes Balears.

2. Operadors: L'organisme de control comprova que els operadors tenen la capacitat d'elaborar vi amb les condicions que s'estableixen en el Plec de condicions i, en especial:

- Disposen d'un sistema d'autocontrol i traçabilitat que permet acreditar: varietats i procedència de raïm, graduació volumètrica natural del raïm, rendiments de producció, rendiments d'extracció del most i envasament en la zona de producció;
- Duen una comptabilitat específica del vi destinat a la indicació geogràfica protegida Illes Balears;
- Envasen el vi en la zona de producció.

3. Productes:

Mitjançant una presa de mostra aleatòria, comprova que el vi sota la indicació geogràfica protegida Illes Balears:

- Compleix les característiques analítiques establertes;
- Indica en l'etiquetatge el número de control oficial assignat.

Metodologia dels controls en la verificació anual

1. Controls sistemàtics del sistema d'autocontrol dels operadors que comercialitzen o elaboren vi amb indicació geogràfica protegida Illes Balears, amb els objectius següents:

- Verificar que el raïm, el most i el vi és originari de la zona de producció.
- Controlar el compliment de les especificitats pel que fa a les varietats i al rendiment de producció de raïm.
- Comprovar que es gestiona la traçabilitat des de l'inici de l'elaboració del producte.
- Comprovar l'embotellament a la zona de producció.
- Comprovar que es s'efectuen anàlisis químiques de tots els paràmetres analítics establerts a totes les partides de vi.

2. Controls aleatoris, amb els objectius següents:

- Traçabilitat de partides: verificació dels rendiments d'extracció del most.
- Presa de mostres de producte per comprovar-ne els paràmetres analítics.

ANNEX I

Logotip del vi Illes Balears

De forma quadrangular, grandària mínima de 15 x 15 mm i proporcions invariables, sobre fons blanc. S'admet a dues tintes, grana (Pantone 208) i negre (Pantone Process Black), i també a una sola tinta negra (Pantone Process Black).

(Vegueu-ne l'imatge 2 al final del document)

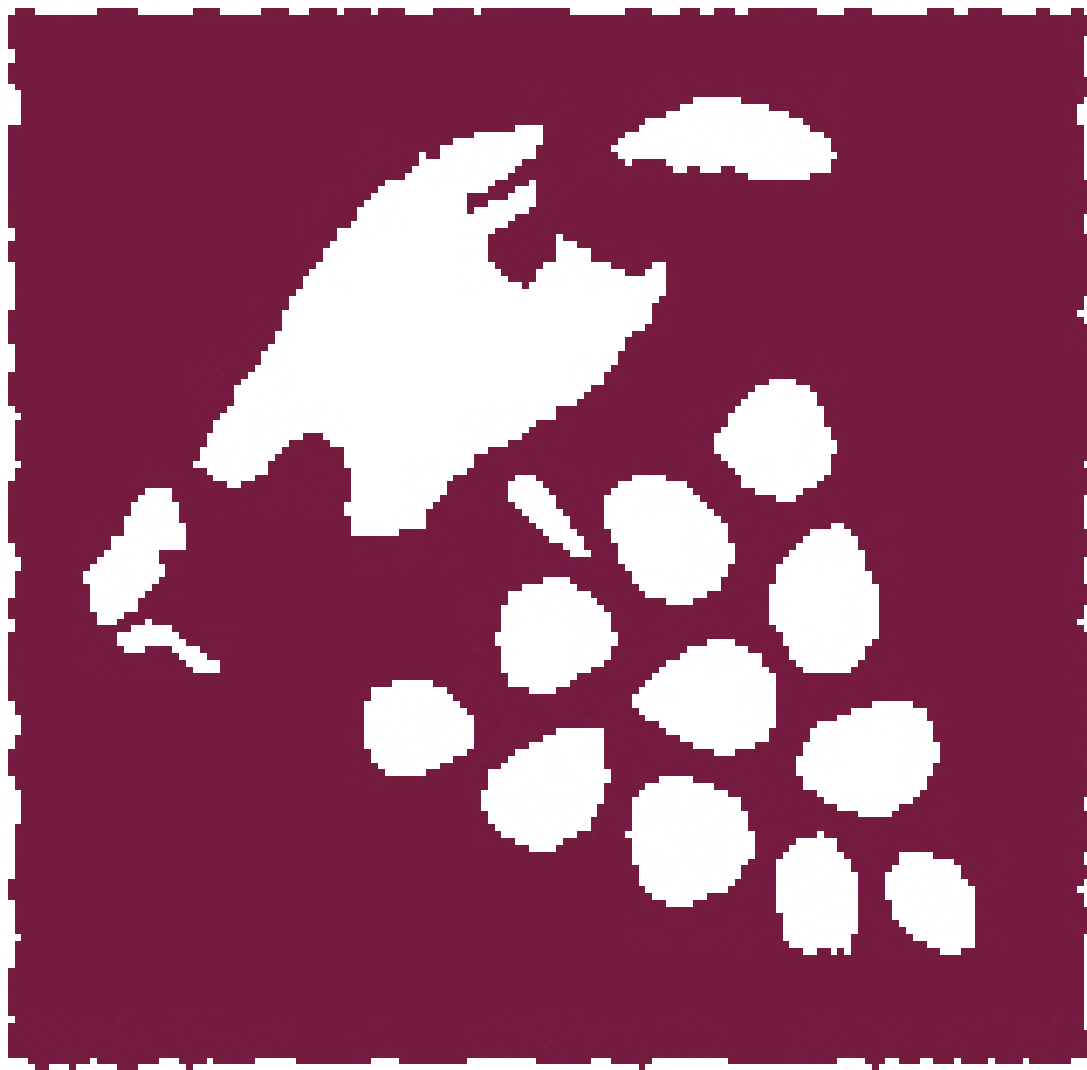

<http://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2013/20/807946>

V I D E L A T E R R A

I L L E S B A L E A R S

